

Bijzondere zeilprestaties zijn niet alleen voorbehouden aan mensen uit de categorie Bekende Nederlanders. Zeilen belicht een aantal van die vergeten zeilers onder de noemer 'Onbekende beroemdheden'.

René Vleut

MISTER OOSTZEE

Heel wat zeilers hielp René Vleut op weg richting de Oostzee en verder. Zijn kennis en kunde op dit gebied was ongekend. Zelfs toen hij zelf niet meer het water op kon, zeilde hij vanuit huis mee, dankzij zijn vaarwijzers en de adviezen die hij gaf via zijn populaire Facebookgroep ZeilNoord. Vleut overleed in januari dit jaar. Wie was die man achter de *Vleutille*?

Tekst MICHIEL VAN STRATEN Beeld KLAAS JAN HOEVE, LARS BOSMA en MARIANNE VAN IPEREN

Welke zeiler kan zich nu bogen op eigen 'maritieme' termen? Zo gauw Vleut via zijn Facebookgroep ZeilNoord aangaf dat je er maar beter de vaart in kon zetten om het weervenster door de Duitse Bocht niet te missen, ontstond er spontaan een *Vleutvloot*, *NachtVleut* of *Vleutille*. Hij was een onmisbare hulp voor vele Noordvaarders, maar wat voor zeiler was René Vleut zelf?

Hulp voor noordvaarders

"Hij was gewoon een ontzettend vriendelijke, lieve man." Dat zijn de eerste woorden die ik opteken uit de mond van Marianne van Iperen, zeilster en moderator van ZeilNoord, onder de naam IthakaZeil. Vleut richtte deze ontmoetingsplek op in 2016. Van Iperen: "Ik kende René al een tijdje, maar we leerden elkaar beter kennen toen ik meldde dat ik naar Noorwegen wilde varen. Hij zei hij dat ik dan eerst maar even bij hem in Lelystad moesten langskomen: hij had nog een set kaarten liggen die ik wel mocht lenen." Het was het begin van een bijzondere zeilvriendschap. Marianne ging op reis en via berichtjes werd er contact gehouden. Niet alleen op haar initiatief. "Als we in Scandinavië aan het varen waren en hij al een tijdje niks van ons had gehoord, stuurde hij een berichtje: 'Hoe gaat het? Waar zitten jullie? Is alles oké?'" Met zijn behulpzaamheid ontsteeft Vleut zijn geschreven vaarwijzers. Dat deed hij ook met ZeilNoord en wat daaruit voortkwam. Van Iperen: "Hij wilde dat

ZeilNoord echt een community zou worden. Niet met hem als alwetende baas, maar iets voor en door alle zeilers die de Scandinavische wateren wilden aandoen."

Van krantenjongen tot zeezeiler

Lars Bosma leerde Vleut op bijzondere wijze kennen. "Ik was dertien en had een krantenwijk. Zo rond de feestdagen belde ik bij hem aan met de nieuwjaarsgroet. Toen hij de deur opendeed, zag ik in de gang een foto van een zeilboot hangen. Ik vroeg: 'Meneer, zeilt u?' en we raakten aan de praat." Die avond zou Lars verder geen geld meer ophalen, want de twee spraken nog uren verder over zeilen en zeildromen. "Ons gesprek is nooit meer gestopt. René werd een soort zeilmentor voor me," vervolgt Lars. De twee werden vrienden. "Ik denk dat hij iets in mij herkende, als jonge jongen met grote dromen over zeilen in verre vaargebieden. Hij vond het leuk om mee te dromen en betrokken te zijn bij mijn ontwikkeling op zeilgebied. Voor mij was hij een enorm groot voorbeeld: iemand met tientallen jaren ervaring in zeilwateren waar ik alleen nog maar van kon dromen. Tegelijkertijd sprak hij met mij als een gelijke."

Wat voor zeiler was René Vleut? "Hij was best voorzichtig. Zo liet hij zijn reisdoel heel erg hangen van de wind. Bij zuidwestenwind wilde hij wel naar Noorwegen varen, meer bij noordenwind koos hij voor de Oostzee. Nachtenlang ploeteren tegen

de wind in hoefde niet van hem. Eén nachtje, dat was het wel." Tijdens de uitvaart zijn te vroeg overleden vriend en zeilmentor was Bosma een van de sprekers. "In die eerste jaren van onze vriendschap zeilden we geregeld samen. Je kon je als bemanningslid op *UglyDuck* wel eens overbodig voelen, zo goed was René ingespeeld op zijn boot. Hij leerde mij om voorzichtig te zijn, goed om je heen te kijken. Het belangrijkste was om veilig aan te komen. Als dat betekende dat je 36 uur door de Duitse Bocht moest motoren, dan was dat maar zo."

Wat is de concrete invloed geweest van Bosma's 'zeilpeetvader' op zijn zeilcarrière? "Hij heeft mijn ontwikkeling op dit gebied geaccelereerd, naar een hoger niveau gebracht. Mijn liefde voor de Oostzee is door hem wel aangewakkerd. Als René gek was geweest van Het Kanaal was ik daar misschien wel vooral gaan varen." Dat Kanaal, dat heeft Vleut volgens Bosma overigens maar één keer bevaren, met als conclusie: teveel stroming, teveel zandbanken, te duur. Dan hield Vleut het gauw voor gezien. "Hij had ook helemaal geen behoefte om continue nieuwe plekken te ontdekken. Hij was heel gelukkig in zijn vaargebied en heeft daar veel plezier aan beleefd. De Duitse Bocht kende hij als zijn broekzak. Ik ben daar wel eens met hem meegevaren, en merkte dat hij helemaal niet meer op zijn kaarten keek. Alle lichtkarakters van de kardinale boeien die we tegenkwamen kende hij uit zijn hoofd."

Eigengereid, lekker lullen. Er was maar één René Vleut

Innemende pietje precies

Frank Koorneef is, net zoals Vleut dat was, auteur van diverse vaarwijzers. Met als verschil dat Koorneef uitsluitend voor motorboten schrijft. Er bestaat in de vaarwereld nog wel eens wat onbegrip of zelfs milde spot tussen de twee groepen watersporters, maar daarvan heeft Koorneef nooit iets gemerkt, vertelt hij. “Zeker niet bij René. Sterker nog, wij werkten veelvuldig samen. Zo maakte René de kaartjes voor mijn vaarwijzers.” Hoe zou hij zijn collega-auteur kenschetsen? “Hij was geen dertien-in-een-dozijn persoon. En daar houd ik wel van. René was eigengereid. Zo leek het bijvoorbeeld alsof hij altijd dezelfde kleren droeg. Als hij kaartjes voor mijn vaarwijzers maakte moest dat altijd in een bepaalde volgorde. Hij was een pietje-precies; hij was pas tevreden als alles klopte. Tegelijk was hij ook innemend en gezellig. Als we belden om wat door te spreken over de vaarwijzer, dan kletsten we vooral veel, om op het laatst nog even snel het zakelijke over de kaarten af te handelen.” Koorneef vervolgt: “Kletsen kon hij heel goed, met iedereen. Ik was daar wat minder goed in. Van hem heb ik echt geleerd hoe je mensen kunt aanspreken. Dan stonden we

UGLY DUCK

Phantom 35

L x B x D	000 x 00 x 00 m
Hoogte	00 m
Waterverplaatsing	00 m³
Romp materiaal	polyester
Bouwjaar	1975
Ontwerper	Xxxxxx Xxxxxx, Xxxxx

op een watersportbeurs met onze boeken en zag ik hoe René met iedereen lekker stond te lullen.” Eigengereid, lekker lullen: Koorneef verzekert me dat hij deze karakterisering positief bedoelt. “Er was maar één René Vleut.”

Rommelen langs de kust

Wat voor zeiler was Vleut eigenlijk? Iemand die deze vraag kan beantwoorden is Klaas Jan Hoeve, trimaranzeiler en eigenaar van Watersportmedia. Ik spreek hem als hij met zijn boot in de haven van Terschelling ligt. “Wat de plannen zijn? Wat rommelen langs de kust van Bretagne.” Een beter bruggetje naar Vleut is niet denkbaar; die beschreef zichzelf ook regelmatig als iemand die rommelde langs de kust. Dat grote water als oceanen en zo hoefde voor hem niet zo. Hoeve vertelt over hun vriendschap die zo’n veertig jaar sterk was. Waar kenden ze

elkaar van? “Ik had een bootje van 6 meter en 6 centimeter. Daar kluste ik veel aan op een werf in Utrecht. De broers René en Frank Vleut lagen naast me.” Toen ze toevallig ook nog eens bij elkaar in de buurt bleken te wonen, raakten de mannen met elkaar in gesprek, wat het begin zou vormen van een levenslange verbondenheid.

Solo uit overtuiging

Ook op het water zochten ze elkaar op, of planden ze iets gezamenlijks. Hoeve: “We voeren eind jaren tachtig eens duo-solo: hij op zijn boot, ik op de mijne, maar continue in gesprek. Want in je eentje naar het hoge noorden varen valt niet altijd mee. We voeren in een klap van Terschelling naar Mandal in Noorwegen. Als de een ging slapen bleef de ander in de buurt. Mijn boot voer iets sneller, dus met een rijfje in het zeil ging dat prima. Zo hielden we elkaar in de gaten. De ander kon dan gewoon een paar uur slapen. Wanneer ik de wacht had, zat ik in vol ornaat in de kuip: zeilpak aan, laarzen aan de voeten. René zat op zijn beurt comfortabel onder zijn vaste buiskap. In zijn pyjama.”

“Toch was René was een solozeiler. Uit volle overtuiging. ‘Bootbeheersing onder alle omstandigheden’, was zijn credo. Zijn voorzichtigheid leidde tot een buitengewone aanpak van de zeiltechniek. Voordat Ugly Duck haar huidige vorm kreeg, was de Phantom 35 een beroerde zeiler: mast te laag, zeilen amper trimbaar en lastig te bedienen voor een solist. Samen ontwierpen we een tuigage waarmee de schipper nog amper de kuip zou hoeven te verlaten. De nieuwe mast moest geheel aangepast worden. Er kwamen maar liefst twee en later zelfs drie voorzeilen, ieder op een eigen roller. Het grootzeil kreeg permanente bulletalies en vier reven die van

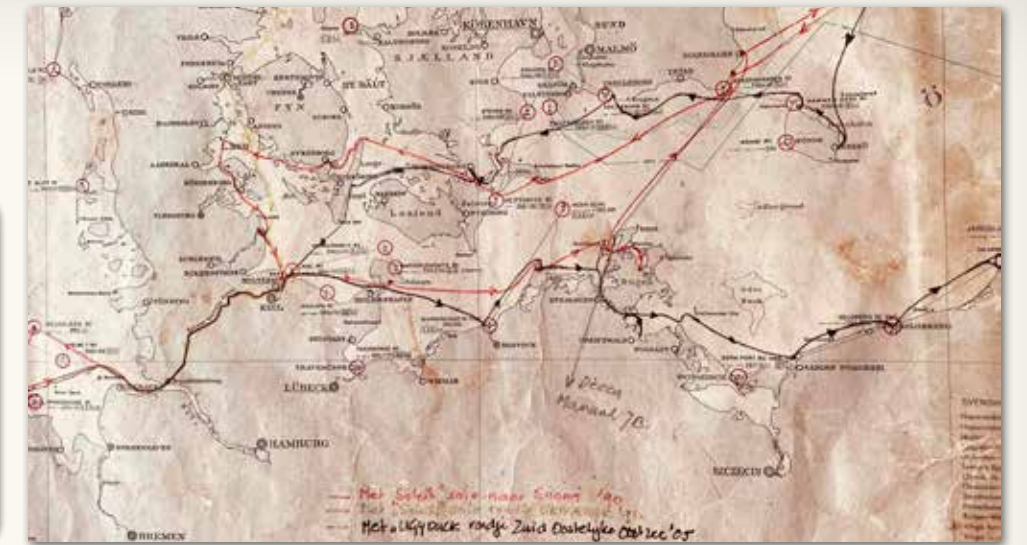
VAARWIJZERS

Samen met medeauteur Bernhard Munneke maakte Vleut de *Vaarwijzer Noord-Duitse Binnenwateren*. Met andere vaarwijzers ging hij solo, zoals ook zeilend in zijn *Ugly Duck: Vaarwijzer - De oostelijke Oostzee en Vaarwijzer Scandinavië en de Oostzee*, uitgegeven door uitgeverij Hollandia.

Xxxxxx.

ZEILNOORD

De Facebookgroep ZeilNoord is ‘een ontmoetingsplek op het web voor Noordvaarders’ met meer dan tweeduizend leden. Vleut startte deze groep in 2016. Klaas Jan Hoeve van Watersportmedia heeft het beheer overgenomen, samen met moderators Marianne van Iperen en Arjen Weber. [Facebook.com/groups/ZeilNoord](https://www.facebook.com/groups/ZeilNoord)

Xxxxxx.

onder de vaste buiskap in het grootzeil getrokken konden worden. Met licht weer voer hij met de grote genua vanaf de boegspriet en vol grootzeil. Met zwaar weer kwam het derde of zelfs vierde rif erin en voorop alleen een kleine stagfok die desgewenst ingerold kon worden tot stormfokformaat. Het systeem heeft al die jaren voortreffelijk gefunctioneerd. René zeilde niet graag lange stukken aan de wind, hij wachtte liever een paar dagen tot de wind om zou gaan. Door zijn natuurwetenschappelijke achtergrond was meteo gesneden koek dus die windschifting kwam er altijd.” “Opmerkelijk was zijn overstap naar het wedstrijdzeilen. De clubgenoten in Lelystad waren maar al te blij met zijn inzicht aan boord van de *Irish Mist*. René vond al snel zijn plaats in het team. Aan boord van *Ugly Duck* deed hij niet zo veel aan zeiltrim, maar door de woensdagavondwedstrijden kwamen er toch nog teltales in de zeilen.”

Verschillen

Toch waren Hoeve en Vleut het lang niet altijd met elkaar eens. “We konden uitgebreid discussiëren over hoe je moet varen. Zo hadden we een keer een duidelijk meningsverschil. René stelde: als er zuidwestenwind is kun je niet door de Duitse

Bocht terugvaren naar Nederland. Ik zei dan: ‘Je kunt toch gewoon kruisen?’ Maar René vond dat voor zichzelf en vooral ook voor zijn schare volgers niet de juiste keuze. Die mensen zijn vaak heel voorzichtige en terecht. Je kunt wel vier nachten tegen windkracht 6 in gaan beuken, maar de meeste mensen willen dat helemaal niet. Daarin kreeg René dus wel gelijk. Hij heeft van kinds af gevaren en had al het gedonder al een keer meegemaakt. Dat had hem ook voorzichtiger gemaakt.”

One of a kind

Als ik vraag om in een paar zinnen René Vleut te beschrijven, antwoordt Hoeve: “Het leuke was dat René anders was dan alle anderen. Dat maakte hem bijzonder, met zijn heel eigen opvattingen. Hij trok zich weinig van anderen aan. ‘Ik doe mijn eigen ding, iedereen moet maar weten wat-ie wil’, zei hij dan. Maar dan wel op een heel vriendelijke manier.” ‘Hij was een *one of a kind* zeiler. Iemand die goed wist wat hij zelf wilde, maar ook anderen wist te inspireren. Dat bleek ook

wel uit zijn boeken. Zijn vaarwijzers verkopen nog steeds heel goed, het zijn standaardwerken geworden. Hij lag eens in de sluis van Brunsbüttel, net voor het Kieler Kanaal, en de opvarenden op alle Nederlandse boten riepen naar hem: ‘we hebben je boek hoor!’ Dat al die mensen daar op dat moment in groten getale lagen kwam overigens ook deels door René, die geen meteoroloog was, maar wel ‘gewoon vertelde wanneer er een weergat komt.’ En zo, vertelt Hoeve, voer er een *NachtVleut* door de Duitse Bocht.

Toen het duidelijk werd dat René niet heel lang meer te leven had, spraken hij en Klaas Jan over de toekomst van ZeilNoord. In de laatste week voor zijn dood, zo vertelt Hoeve, zei Vleut dat hij toch graag wilde dat ZeilNoord gecontinueerd zou worden, want ‘dan denken ze nog eens aan me’. [Z](#)

Xxxxxx.

WIN DIT BOEK

Uiteraard verloten we ook dit keer een boek, en wel het standaardwerk *Vaarwijzer Scandinavië en de Oostzee*. Wil je kans maken op dit ‘vat vol kennis’? Stuur dan een e-mail met motivatie naar info@zeilen.nl.

Xxxxxx.

